

Huvudman

Växsjö byskola AB

Beslut

Datum 2026-06-15

Dnr SI 2026:3825

Sida 1 (16)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fri att växa Växsjö byskola i Bollnäs kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Växsjö byskola AB att senast den **25 september 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen bedrivs av lärare med legitimation och behörighet, studieo och frånvaroutredningar. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Växsjö byskola AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Växsjö byskola AB ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2026/2027 med avseende på vilka lärare som undervisar samt vilka ämnen och årskurser dessa undervisar i. Huvudmannen ska även inkomma med en förteckning över de lärartjänster som huvudmannen har tillsatt eller avser att tillsätta på skolan inför läsåret 2026/2027. Om huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, ska huvudmannen i redovisningen ange vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på samt inkomma med en motivering kring varför bestämmelsen är tillämpligt i det aktuella fallet. Dokumentation av rekryteringsförsök, inklusive annonser ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen.)

Studiero

1. Se till att orsaken till att en elev upprepat stör ordningen utreds. Huvudmannen ska dokumentera hur många elever som under perioden från skolstart läsåret 2026/2027 till den 22 september 2026 upprepat stör ordningen. Denna dokumentation och genomförda utredningar med anledning av elever upprepat stör ordningen ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9 § skollagen.)
2. Se till att åtgärder vidtas för att få en elev som upprepat stör ordningen att ändra sitt beteende. Åtgärderna ska bygga på det som framkommit i utredningen om orsaken till att eleven upprepat stör ordningen. Huvudmannen ska dokumentera de åtgärder som rektorn vidtar under perioden från skolstart läsåret 2026/2027 till den 22 september 2026 för att få elever som upprepat stör ordningen att ändra beteende. Denna dokumentation ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (5 kap. 10 § skollagen.)

Frånvaroutredningar

1. Se till att rektorn snarast anmäler till huvudmannen när en utredning av en elevs frånvaro inletts. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska framgå om och i så fall för vilka elever som en frånvaroutredning inletts under perioden från skolstart läsåret 2026/2027 till den 22 september 2026. (7 kap. 19 a § skollagen).
2. Se till att huvudmannen, om rektorn anmäler att en utredning av en elevs frånvaro inletts, snarast lämnar uppgift om detta till elevens hemkommun. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska framgå om och i så fall för vilka elever som den lämnat uppgifter om till hemkommunen under perioden från skolstart läsåret 2026/2027 till den 22 september 2026. Det ska även framgå till vilken kommun som huvudmannen lämnat uppgifter. (7 kap. 22 § skollagen.)

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Växjö byskola AB avseende brister rörande kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får inte överklagas (28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Område utan konstaterad brist

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser lärarledd undervisning i särskild undervisningsgrupp.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:3825) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys under våren 2026 inlett en tillsyn av Fri att växa Växsjö byskola som är en fristående skolenhet i Bollnäs kommun med förskoleklass och årskurserna 1–6.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid skolan följer gällande bestämmelser om att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, studiero, frånvaroutredningar, kränkande behandling och lärarledd undervisning i särskild undervisningsgrupp.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt lektionsbesök den 6 maj 2026. Intervju med rektorn har genomförts den 8 maj 2026. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Att undervisningen bedrivs av lärare med legitimation och behörighet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inför tillsynen inkommit med en förteckning över undervisande personal på skolan. Enligt förteckningen är det nio personer som undervisar i skolans grundskoleverksamhet varav fyra är legitimerade lärare.

Av förteckningen framgår att elever under vårterminen 2026 ges undervisning av lärare som har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i följande ämnen och årskurser:

- Årskurs 3 i engelska, idrott och hälsa och matematik.
- Årskurs 4 i bild, naturorienterande ämnen (NO) och teknik.
- Årskurs 5 i bild, NO och teknik.
- Årskurs 6 i bild, NO och teknik.

Av förteckningen och intervju med rektorn framgår att elever under vårterminen 2026 ges undervisning av lärare som saknar lärarlegitimation i följande ämnen och årskurser:

- Årskurs 1 i bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, NO, samhällsorienterande ämnena (SO), svenska och teknik.
- Årskurs 2 i bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, NO, SO, svenska och teknik.
- Årskurs 3 i bild, NO och teknik.
- Årskurs 4 i idrott och hälsa och slöjd.
- Årskurs 5 i idrott och hälsa och slöjd.
- Årskurs 6 i hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, moderna språk (tyska) och slöjd.

Av intervju med rektorn framgår att skolan i huvudsak är organiserad utifrån ett så kallat klasslärarsystem vilket medför att lärare undervisar i sina respektive årskurser i majoriteten av ämnena, även om de saknar behörighet. Av förteckningen framgår att det inom huvudmannens organisation finns lärare som är legitimerade och behöriga i ämnen där undervisningen bedrivs av lärare som saknar lärarlegitimation eller har lärarlegitimation men saknar behörighet. Exempelvis undervisar en legitimerad lärare utan behörighet i ämnena engelska och matematik i årskurs 3, trots att det inom huvudmannens organisation finns en legitimerad och behörig lärare. Eleverna i årskurs 3 får också undervisning i

NO av en lärare utan lärarlegitimation, trots att det inom huvudmannens organisation finns en legitimerad och behörig lärare.

Av inskickad information samt av intervju med rektorn framgår att skolan under våren 2025 annonserade efter en lärare för årskurserna 4–6 och en lärare i moderna språk (tyska). Enligt uppgift från rektorn resulterade annonsen för lärare till årskurserna 4–6 i en rekrytering av nuvarande lärare i årskurs 5 och 6. Läraren är legitimerad och behörig i engelska, idrott och hälsa, matematik, svenska och SO för årskurserna 3–6. Vad gäller annonsen för lärare i moderna språk (tyska) så uppger rektorn att endast en person sökte tjänsten och att denna person fick tjänsten, trots att personen saknar lärarlegitimation.

Av förteckningen samt intervju med rektorn framgår att eleverna i årskurs 2 under vårterminen 2026 har fått undervisning i ämnen listade ovan av en lärare som saknar lärarlegitimation då ordinarie lärare är tjänstledig. Enligt rektorn annonserades inte tjänsten och rektorn uppger att den lärare som idag vikarierar för den tjänstledige läraren tidigare har arbetat som timvikarie på skolan.

Inför läsåret 2025/2026 har flera lärare som inte är behöriga att undervisa i de ämnen de undervisar i fått fortsätta att undervisa i dessa ämnen utan att skolan annonserat efter behöriga lärare. Dessa lärare har undervisat i dessa ämnen under flera år.

Under våren 2026 har skolan annonserat efter lärare till grundskolans årskurser 1–3 och 4–6. Enligt rektorn sökte skolan under våren 2026 i annonsen för lärare till årskurserna 4–6 en ersättare till en lärare som idag undervisar årskurs 5 och 6 och som kommer sluta sin tjänst på skolan efter vårterminen. I annonsen för lärare till årskurserna 1–3 sökte skolan initialt efter en lärare till blivande årskurs 2. Rektorn uppger emellertid att organisationen inför höstterminen 2026 inte är färdig och den lärare som rekryteras även kan komma att undervisa eleverna i blivande klass F-1 som idag undervisas av en lärare utan legitimation och behörighet.

Huvudmannen förtydligar i sina synpunkter över tjänsteanteckningen att de inför kommande läsår har sett över organisationen av undervisningen och att de planerar att i större utsträckning än tidigare organisera verksamheten utifrån lärarnas behörigheter. Det innebär att skolan planerar att gå ifrån nuvarande system med klasslärare. Huvudmannen har också inkommit med information om att skolan, sedan Skolinspektionens besök under maj 2026, har annonserat efter behöriga lärare i slöjd samt hem- och konsumentkunskap.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § skollagen eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver.

Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20, s. 84f). Vidare anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav vad gäller att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen om inte någon undantagsregel är uppfylld.

Av utredningen framgår att undervisningen i flera ämnen bedrivs av lärare som visserligen har lärarlegitimation, men som saknar behörighet för de ämnena de undervisar i. Det gäller ämnena engelska, idrott och hälsa och matematik i årskurs 3 och bild, NO och teknik i årskurserna 4–6. Av utredningen framkommer också att undervisningen i bild, engelska, idrott och hälsa, matematik, NO, SO, svenska och teknik i årskurserna 1 och 2, bild, NO och teknik i årskurs 3, idrott och hälsa och slöjd i årskurserna 4–6 och hem- och konsumentkunskap och moderna språk i årskurs 6 bedrivs av lärare som saknar lärarlegitimation.

Det framgår vidare av utredningen att det finns lärare inom huvudmannens organisation som är legitimerade och behöriga att undervisa i vissa av de ovan nämnda ämnena och årskurserna, men som undervisar i andra ämnen och årskurser som de inte har behörighet att undervisa i.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte i samtliga fall har försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare i ämnen efter det att de obehöriga lärarna undervisat i ett år.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser.

Att huvudmannen inte annonserat efter legitimerade och behöriga lärare inför läsåret 2025/2026 för undervisningen i de ämnen och årskurser som skolan saknar behöriga lärare i, medför att undantagsregeln för att använda lärare utan legitimation och rätt behörighet inte varit tillämplig. Att huvudmannen använt lärare för undervisning i ämnen de saknat behörighet för, trots att undantagsregeln inte varit tillämplig, är en brist.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Såväl rektorn som lärare beskriver att studieron överlag är bra på skolan men att det finns elever som upprepat stör studieron på lektionerna. Lärare och elever berättar att vissa elever är högljudda och rör sig runt i klassrummet.

På lågstadiet uppger eleverna att det är fyra elever i årskurs 2 och en elev i årskurs 3 som återkommande stör ordningen i klassrummet. Eleverna stör genom att prata och skratta högt. Eleverna uppger även att lärarens tillsägelser inte hjälper. I intervju bekräftar lärare att det finns elever i årskurs 2 som stör ordningen i klassrummet nästan varje lektion. Enligt lärarna har rektorn kännedom om dessa elever men det har inte startats någon utredning kring anledning till att eleverna återkommande stör ordningen.

På mellanstadiet uppger elever att det är tre elever i årskurs 4 och sju elever i årskurs 5–6 som återkommande stör ordningen i klassrummet. Elever beskriver att eleverna stör genom att prata och skrika högt. Det förekommer också att elever stör genom utåtagerande beteende. Enligt eleverna blir studieron i årskurs 5–6 sämre under de lektioner som elever i årskurs 6 inte närvarar vid. Orsaker till att studieron blir sämre under dessa lektioner är, enligt eleverna, bland annat att elever i årskurs 5 är rädda eller inte vill skämma ut sig för eleverna i årskurs 6. I intervju bekräftar lärare flera elever som eleverna uppger återkommande stör ordningen i klassrummet. Ett par av dessa elever har, enligt lärare, olika utmaningar så som koncentrationssvårigheter och har därigenom extra anpassningar eller särskilt stöd. Lärare bekräftar också att studieron i årskurs 5–6 blir påverkad under de lektioner årskurs 6 inte närvarar vid och berättar att det finns ett identifierat mönster hos en elev i årskurs 5 som återkommande stör ordningen under dessa lektioner.

I intervju uppger rektorn att hon fått muntlig information om ett par elever som enligt lärare och elever återkommande stör ordningen. Enligt rektorn har det av informationen däremot inte framgått att det funnits behov av en utredning om ordningsstörande beteende. Rektorn har därför inte startat någon sådan utredning. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det under vårterminen 2026 har införts en "händelserapport" som syftar till att "dokumentera, förstå och förebygga situationer som påverkar trygghet, studiero och elevers möjligheter att lyckas i skolan". Händelserapporten ska bland annat användas för att dokumentera återkommande eller allvarligare beteenden hos elever. I händelserapporten ska personal bland annat dokumentera dag, tid och plats när olika beteenden förekommit hos en elev. När en händelserapport har upprättats

för en elev ansvarar mentorn för att sätta in anpassningar för att förebygga upprepade problembeteenden. Om anpassningarna inte räcker ska mentorn kontakta rektorn för att då upprätta en handlingsplan tillsammans med elev, vårdnadshavare, mentorn och eventuellt elevhälsan.

Skolinspektionen har tagit del av de händelserapporter som har upprättats. Av händelserapporterna framgår bland annat att fem elever noterats för beteendet "Stör andra elever eller personal" i klassrummet. Fyra elever har noterats för detta beteende vid tre tillfällen och en elev vid fyra tillfällen. Två elever har noterats för beteendet "Störande beteende som hindrar aktivitet" i klassrummet. En elev har noterats för detta beteende vid två tillfällen och en elev vid tre tillfällen.

Rektorn beskriver i en skriftlig komplettering till Skolinspektionen att arbetet med rutinerna kring händelserapporter och implementeringen av dessa pågår och att arbetet behöver utvärderas inför kommande läsår. Vidare framgår att arbetet med att upprätta en handlingsplan vid upprepade eller mer omfattande händelser är under utveckling.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen (5 kap. 3 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare (5 kap. 9 § skollagen). Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiero. Av utredningen framgår att det finns elever som upprepat stör ordningen i klassrummet och det har inte genomförts några utredningar av orsakerna till att dessa elever stör ordningen. Av skollagen framgår att om

en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen ska rektorn se till att saken utreds för att sedan utifrån utredningen vidta åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende. Att orsakerna till att elever upprepat stör ordningen inte utreds är en brist.

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsan framgår det att skolan har en rutin för att registrera närvaro och meddela vårdnadshavare vid oanmäld frånvaro. Frånvaron registreras i ett digitalt system. Vid oanmäld frånvaro sker samtal med vårdnadshavare samma dag.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att det på skolan finns en rutin som omfattar tre steg för arbetet mot skolfrånvaro. Rutinen bygger på att rektorn en gång i månaden går igenom elevernas frånvaro och informerar berörd mentor om en elevs frånvaro har varit sammanhängande giltig eller ogiltig i minst två veckor eller om frånvaron börjar bilda ett mönster eller överstiger 15 procent under två månader. I de fall en elevs frånvaro uppgår till beskrivna nivåer ska mentorn, enligt rutinens steg 1, kontakta vårdnadshavare och undersöka orsaken till frånvaron.

Om en elevs frånvaro inte upphör ska skolan, enligt steg 2 i rutinen, kalla till ett möte där vårdnadshavare, mentor, representanter från elevhälsan och rektorn deltar. Vid dessa möten ska orsak till frånvaron, kontakter med vårdinstanser och åtgärder diskuteras. Av intervjuer med lärare och representant från elevhälsan framgår att vilken profession från elevhälsan som deltar vid dessa möten beror på vilka orsaker som finns till frånvaron. Om frånvaron exempelvis berott på sjukdom så kallas skolsköterskan till mötet. Om frånvaron fortsätter vara hög ska rektorn, enligt steg 3 i rutinen, initiera en fördjupad frånvaroutredning och anmäla frånvaron till hemkommunen samt till huvudman. Av intervju med rektorn framgår att huvudmannen får muntlig information när en utredning om en elevs frånvaro har inletts. Huvudmannen har inför Skolinspektionens tillsyn inkommit med information om att det under läsåret 2025/2026 har gjorts en fördjupad frånvaroutredning i enlighet med rutinens steg 3.

Skolinspektionen har tagit del av en sammanställning av elevers frånvaro under de senaste 12 månaderna och den fördjupade frånvaroutredningen som har genomförts under läsåret 2025/2026. Av sammanställningen framgår att sju elever har en total frånvaro motsvarande 15 procent eller högre under de senaste 12 månaderna. Den elev vars frånvaro har startats en fördjupad frånvaroutredning kring är inte den elev med högst total frånvaro under de senaste 12 månaderna. Av den fördjupade

frånvaroutredningen framgår orsaker till frånvaron och vilka åtgärder som satts in i syfte att öka elevens frånvaro.

Huvudmannen förtydligar i sina synpunkter över tjänsteanteckningen vilka elevers frånvaro som genom rektorns månatliga uppföljning har uppmärksammats och hur frånvaron har hanterats enligt frånvarorutinen. Av förtydligandet framgår att samtliga elever som Skolinspektionen noterat har en frånvaro motsvarande 15 procent eller högre har uppmärksammats av rektorn och hanterats enligt rutinens olika steg.

Rättslig reglering

En elev i förskoleklassen och grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten i förskoleklassen eller grundskolan ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Utifrån denna utredning beslutas och genomförs åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 7 kap. 19 a § skollagen, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen (7 kap. 22 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att elevens vårdnadshavare informeras samma dag om eleven har varit frånvarande utan giltigt skäl och att skolan utreder elevers frånvaro.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete när det gäller att snarast anmäla frånvaro till huvudmannen och till elevernas hemkommun när en utredning om en elevs frånvaro inleds. Av utredningen framgår att en anmälan först görs när en elev bedöms vara i behov av en så kallad "fördjupad frånvaroutredning". Av skollagen framgår att när en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron

snarast anmäls till huvudmannen och till elevernas hemkommun. Att detta inte har skett är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Växsjö byskola AB:s verksamhet vid Fri att växa Växsjö byskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, studiero och frånvaroutredningar. Det finns därför skäl att förelägga Växsjö byskola AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn har inför tillsynen uppgett att det under perioden april 2025 och april 2026 gjorts åtta kränkingsanmälningar på skolan. Rektorn, lärare och representant från elevhälsan har i intervjuer uppgett att antalet kränkingsanmälningar motsvarar antalet kränkningar på skolan. Rektorn och lärare beskriver dock att det inte alltid startas ett nytt ärende när ytterligare kränkningar uppstår kring elever som redan ingår i ett befintligt kränkingsärende. Det kan därför ha förekommit fler än åtta kränkningar under perioden april 2025 och april 2026 men att det inte har upprättats en egen anmälan.

Skolinspektionen har tagit del av de händelserapporter som upprättats och som ska användas för att dokumentera återkommande eller allvarigare beteenden hos elever. Av händelserapporterna framgår bland annat att fyra elever noterats för beteendet "Retar en annan elev". Två elever har noterats för beteendet vid ett tillfälle, en elev vid två tillfällen och en elev vid tre tillfällen. Åtta elever har noterats för beteendet "Slagsmål/fysiskt utagerande utan skada" vid ett tillfälle. Skolinspektionen har begärt att få ta del av de kränkingsanmälningar som upprättats under samma period som händelserapporterna. De två kränkingsanmälningar som Skolinspektionen tagit del av har ingen koppling till de händelser som noterats i upprättade händelserapporter.

Lärare, representant från elevhälsan och elever uppger att vuxna på skolan agerar vid förekomst av kränkande behandling. Om någon personal på skolan ser att någon elev utsätts för kränkande behandling så säger de till och avbryter pågående konflikt. Rektorn och representant från elevhälsan uppger att det oftast är mentorn som utreder anmälningar om kränkande behandling. Lärarna samtalar med berörda elever och kontaktar vårdnadshavare. Baserat på genomförd utredning vidtas åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Rektorn uppger att åtgärder som kan bli aktuella exempelvis handlar om extra uppsikt kring berörda elever.

Av intervju med rektorn framgår att samtliga anmälningar om kränkande behandling anmäls vidare till huvudmannen samma dag som anmälan upprättas. Huvudmannen får därefter löpande information om status kring kränkingsanmälningarna.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Enligt en kommande ändring av 6 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera rektorn om sådan behandling. Skyldigheten ska begränsas till vissa situationer och gälla om personalen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten att informera rektorn ska också gälla om personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av någon i personalen. Rektorns skyldighet att anmäla till huvudmannen ska ändras till att gälla samma sorts händelser som omfattas av personalens informationsskyldighet. Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2026. (Rskr 2025/26:332, 2025/26:UbU25 och prop. 2025/26:196.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller skollagens krav avseende personalens skyldighet att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn. Av utredningen framgår visserligen att personalen

agerar och ingriper när det förekommer kränkningar mellan elever. Däremot anmäls inte alla fall eller misstänkta fall av kränkande behandling till rektorn. Såväl rektorn som lärare beskriver att det inte görs en ny anmälan om kränkande behandling i de fall det uppstår kränkningar mellan samma elever som det redan finns ett pågående ärende för. Av utredningen framgår också att det för flera elever har upprättats händelserapporter när beteenden så som att reta andra elever eller slagsmål/fysiskt utagerande utan skada har noterats. Dessa beteenden har beskrivits i händelserapporter vid ett flertal tillfällen för flera elever utan att en anmälan om kränkande behandling gjorts.

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Att lärare inte anmäler de uppgifter de fått kännedom om till rektorn är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Växsjö byskola AB:s verksamhet vid Fri att växa Växsjö byskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att nya bestämmelser träder i kraft den 1 augusti 2026 som bland annat innebär att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera rektorn om en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling.

Område utan konstaterad brist

Lärralledd undervisning i särskild undervisningsgrupp

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Inför tillsynen har rektorn uppgett att det på skolan finns en särskild undervisningsgrupp. I den särskilda undervisningsgruppen går elever som

har behov av att komma ifrån vissa lektionspass och få undervisning i en lugnare miljö.

Personal som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen uppger att fyra elever får delar av sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen. Lärare och personal som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen uppger att undervisningen genomförs utifrån material som lärare lämnar till personal i den särskilda undervisningsgruppen.

Rättslig reglering

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Med undervisning avses sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

I definitionen av undervisningsbegreppet ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165, s. 633).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Joakim Öberg

Beslutsfattare
Signerat av: Joakim Roeraade Öberg

X Klara Engström

Föredragande
Signerat av: Klara Engström